

Enemmän aikaa empatialle? Hoivatyön teknologiavälitteinen viestintä ja työhyvinvointi – tutkimustiedote henkilöstölle

Vanhusten hoivassa tehdään hoivatyötä tehostavia, teknologiaa hyödyntäviä ratkaisuja. Samalla teknologia muuttaa hoivatyön laatua ja mahdollisuutta toteuttaa hyvää hoivaa, mihin kuuluu ammattilaisen ja asiakkaan välinen kohtaaminen ja empatia.

Mistä hankkeessa on kyse?

Työterveyslaitoksen hankkeessa tutkitaan, miten teknologiavälitteinen viestintä hoivatyössä vaikuttaa hoitajien työhyvinvointiin, työn muuttumiseen sekä asiakkaiden ja hoitajien väliseen suhteeseen kahdessa erilaisessa hoivatyön konseptissa: kotihoidossa ja tehostetussa palveluasumisessa. Tutkimuksen haastattelujen ja havainnoinnin kohteena ovat erikseen valitut hoitajat ja heidän työnsä. Asiakkaat, heidän läheisensä ja työkaverit ovat osallisia vain tutkimuksen havainnointitilanteissa.

Hanke toteutetaan 1.8.2020–31.8.2022. Hanketta rahoittavat Työsuojelurahasto, Työterveyslaitos sekä Helsingin ja Jyväskylän kaupunkien kotihoito, Foibekartano ja Viola-koti.

Hankkeen tutkimus- ja kehittämistoiminta

Tutkimus kohdistuu erityisesti hoitajiin, jotka ottavat työssään käyttöön viestintää tehostavaa teknologiaa. Toimintoja ovat:

1. Tutkimushaastattelut työpaikoilla
2. Teknologian käyttötilanteiden ja työpäivän havainnointi sekä keskustelut tutkijoiden kanssa havainnointiaineistosta
3. Työpajat kahden organisaation kesken; erikseen kotihoidossa ja tehostetussa palveluasumisessa
4. Tehtyjen työhyvinvointikyselyjen analyysi 2016–2021 organisaatioittain
5. Tutkimusaineiston analyysi
6. Hoivan laatuun ja työhyvinvointiin liittyvien uusien arviointivälineiden kehittäminen ja tieteellinen raportointi

HYÖDYT

Tutkittavat saavat mahdollisuuden pohtia työtä ja viestintäteknologian käyttöä sekä sen vaikutuksia työhyvinvointiin.

Työpaikka saa tuoretta tietoa viestintäteknologian vaikutuksista työn arkeen ja mahdollisuuden kehittää uusia ratkaisuja työhyvinvoinnin epäkohtiin.

Teknologian kehittäjät ja yhteiskunnalliset vaikuttajat saavat tietoa ja ymmärrystä, miten teknologiavälitteinen viestintä muuttaa hoivatyötä.

OTA YHTEYTTÄ

Eveliina Saari

Hankkeen vastuullinen johtaja
eveliina.saari@ttl.fi
+358 30 474 2712

www.ttl.fi/empatia

Tutkimuksen toteutus

Tutkimushaastattelut ja havainnointi

Tutkimuksessa haastatellaan yhdessä yksikössä

- 5–8 hoitajaa
- 1–3 esimiestä ja johdon edustajaa
- haastattelun kesto on 1–1,5 tuntia
- havainnoidaan kahden hoitajan työtä 1–2 työpäivän ajan

Tutkittavien valinnasta sovitaan

organisaatiokohtaisesti ja aineiston keruu toteutetaan 2021 aikana. Tutkimuksessa haastatellaan yhteensä noin 40–50 henkilöä ja havainnoidaan 8 henkilöä.

Aineistonkeruun toteutus

Haastattelut äänitallennetaan ja havainnoinnissa vuorovaikutusta hoitajien ja asiakkaiden välillä videoidaan ja siitä tehdään muistiinpanoja, mikäli tutkittava hoitaja ja asiakas tai hänen läheisensä antavat siihen suostumuksensa. Haastatteluun ja havainnointiin osallistuminen on vapaaehtoista ja se tapahtuu tutkittavien hoitajien työajalla.

Havainnointipäivän aikana tutkittava hoitaja käy keskustelua myös työkavereiden kanssa. Videokamera on ensisijaisesti kohdistettu tutkittavaan hoitajaan, eikä hänen työkavereihinsa, joiden kanssa hän on päivän aikana tekemisissä.

Työkavereilta pyydetään suostumus osallistumisesta tutkimukseen havainnointia ennen, vaikka he eivät ole varsinaisia tutkittavia. Heillä on myös mahdollisuus osallistua tutkimuksen löydöksistä ja työhyvinvoinnin ratkaisuihin työpajoihin. Tutkittava sekä havainnointiin osallisena ollut työkaveri, asiakas tai omainen voivat peruuttaa suostumuksensa hankkeen vastuulliselle johtajalle tai tutkimustiimin jäsenelle missä tahansa tutkimuksen vaiheessa, jolloin kerättyä aineistoa ei käytetä tutkimustarkoituksessa. Tehdyt analyysit perutaan siltä osin kuin se on teknisesti mahdollista.

Tutkimusaineiston analysointi

Työterveyslaitoksen tutkijat analysoivat haastattelu- ja havainnointiaineiston. Alustavista havainnoista ja analyyseistä keskustellaan tutkittavien kanssa. Videoita joissa näkyvät kasvonilmeet käytetään vain tässä havainnoitavaa päivää koskevassa tutkijan ja tutkittavan välisessä keskustelussa. Nämä yhteiset keskustelut äänitallennetaan aineistoksi.

Kun teemme aineistosta julkaistavia analyysejä, kaikki hoitajia, asiakkaita tai heidän läheisiään koskeva sellainen tieto, josta voisi tunnistaa kuka henkilö on kyseessä muutetaan tunnistamattomaksi. Esimerkiksi vuorovaikutuksen kirjallisesta asusta poistetaan tunnistettavuutta ilmaisevat asiat, kuten murreilmaisut, henkilöiden nimet, terveystietojen yksityiskohdat. Lisäksi käsikirjoitusvaiheessa tutkittavat saavat lainattavat sitaattinsa kommentoitavaksi ennen analyysin julkaisemista.

Tutkimuksessa analysoidaan lisäksi kaikkien neljän yksikön työhyvinvointikyselyistä vuosina 2016–2021 kertynyttä organisaatiokohtaista tietoa työhyvinvoinnin muutoksesta. Analyysi tuottaa kokonaisuudessaan tietoa siitä, miten teknologiavälitteinen viestintä muuttaa hoitajan työtä ja miten se vaikuttaa työhyvinvointiin sekä mahdollisuuteen tunkea empatiaa asiakkaita kohtaan.

Tutkimuksen toteutus

Ratkaisujen kehittäminen työhyvinvoinnin epäkohtiin sekä uusia arviointitapoja

Kun tutkijat ovat analysoineet aineistoa, hankkeessa järjestetään kaksi työpajaa keväällä 2022: yksi kotihoitoa ja yksi tehostettua palveluasumista koskeva. Näihin työpajoihin kutsutaan myös organisaatioiden esimiehiä ja johtoa. Työpajojen tavoitteena on kehittää ratkaisuja tutkimuksessa tunnistettuihin työhyvinvoinnin epäkohtiin sekä luoda perustaa uudentyypisille arviointivälineille.

Hankkeen tulokset ja niiden saatavuus

- Hankkeen tulokset julkaistaan kootusti loppuraportissa, joka julkaistaan vuoden 2022 toukokuussa. Julkaisu on saatavilla ilmaiseksi Julkari-tietokannassa, joka on Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan yhteinen avoin julkaisuarkisto
- Hankkeen tuloksista järjestetään alan vaikuttajille seminaari keväällä 2022.
- Tutkimus tuottaa uudenlaista ymmärrystä hoivakonseptin, viestintäteknologian, työhyvinvoinnin ja hoivalle ominaisen empatian keskinäisistä suhteista.
- Hankkeessa kehitetyt työhyvinvoinnin parannukset sekä arviointitavat ovat osallistujaorganisaatioiden hyödynnettävissä
- Lisäksi tuloksia julkaistaan yleistajuisissa ja tieteellisissä artikkeleissa

Luottamuksellisuus

Tutkimuksessa kerättyjä tietoja käsitellään ehdottoman luottamuksellisina ja ne tulevat tutkimuksen kaikissa vaiheissa ainoastaan tämän tutkimuksen tutkijaryhmän tietoon ja käyttöön. Tutkimusryhmän jäsenet käsittelevät aineistoa tietoturvaliselle verkkolevyllä tallennettuina tiedostoina, joista ei ilmene vastaajien henkilötietoja. Tulokset julkaistaan muodossa, jossa yksittäistä henkilöä tai organisaatiota ei voida tunnistaa.

Lisätietoa hankkeesta löydät hankkeen verkkosivulta www.ttl.fi/empatia. Sivulta löydät myös hankkeen tietosuojailmoituksen, josta ilmenee tutkimusaineiston kerääminen, käsittely, raportointi ja arkistointi, tutkittavien oikeudet ja tietosuojakäytännöt.

Eveliina Saari, FT, Dos. johtava tutkija, Työterveyslaitos

Hankkeen vastuullinen johtaja

eveliina.saari@ttl.fi ja puhelin 030 474 2712

Vastuututkija Foibekartano

Vilja Rydman, vilja.rydman@ttl.fi ja puhelin 0304742360

Vastuututkija Viola-koti

Tiina Koivisto, tiina.Koivisto@ttl.fi ja puhelin 030 47448653

Vastuututkija Jyväskylän kaupunki

Inka Koskela, inka.Koskela@ttl.fi ja puhelin 030 4742109

Vastuututkija Helsingin kaupunki

Marja Käsälä, marja.kansala@ttl.fi ja puhelin 030 4742527